

15.1.2025

Kumppanuusavustushakemus // Sairaalaklovnit ry
Pohjois-Savon hyvinvointialue

Toimintasuunnitelma:

Ikiklovnit-iloa kaiken ikää!

– Klovnitoimintaa muistisairaille ikäihmisille ympärivuorokautisen hoivan ryhmäkodeissa Pohjois-Savon alueella.

Toiminta ja tavoitteet

Hankkeessa toteutetaan klovnivierailuja muistisairaille ikäihmisille ympärivuorokautisen palveluasumisen ryhmäkodeissa Pohjois-Savon hyvinvointialueella. Vuonna 2025 klovnivisiittejä toteutetaan yhteensä 56 kpl (18 kpl hyvinvointialueen kumppanuusavustuksella ja 38 kpl STEAn avustuksilla).

Tavoitteena on vaikuttaa positiivisesti muistisairaiden mielialaan, parantaa heidän toimintakykyään ja lisätä heidän sosiaalista toimijuuttaan. Hankkeessa edistetään taideperustaisten menetelmien käyttöä osana muistisairaille tarjottavaa lääkkeetöntä hoivaa ja kuntoutusta, lisätään muistisairaiden hyvinvointia vuorovaikutteisen klovnitoiminnan avulla sekä kehitetään kulttuurisen vanhustyön kenttää moniammatillisessa yhteistyössä..

Työskentely perustuu kohtaamisen kautta syntyvään vuorovaikutukseen, joka tapahtuu aina ikäihmisen ehdoilla ja hänen luvallaan, edeten rauhassa tunnustellen ja kuulostellen. Klovnit kohtaavat ikääntyneitä ryhmäkodin yleisissä tiloissa ja heidän omissa huoneissaan, jolloin toiminta tavoittaa myös kaikkein huonokuntoisimmat asukkaat. Klovnitoiminta pyritään aina rakentamaan viikoittaiseksi toiminnaksi, jolloin siitä tulee säännöllinen osa hoivakodin arkea. Klovnit toimivat 18 viikon jakson ajan samassa hoivakodissa samojen ikäihmisten parissa. Toiminnan pitkäkestoisuuden ja säännöllisyyden myötä klovnit tulevat asukkaille tutuiksi ja turvallisiksi hahmoiksi.

Hankkeessa luodaan valituille asukkaille henkilökohtainen klovnin kohtaamisen suunnitelma (Heksu). Yhdessä hoitohenkilökunnan kanssa asetetaan yksilöllisiä tavoitteita sille, miten klovnit voisivat olla avuksi tai mitä klovnien vierailulla voisi saada aikaan. Mistä olisi hyötyä asukkaan toimintakyvyn tai olemisen parantamisessa? Näin pyritään vastaamaan yksilötasolla asukkaiden tarpeisiin ja seuraamaan toiminnan tavoitteiden toteutumista. Yksilökohtaisina tavoitteina voi esimerkiksi olla sosiaalistaminen muiden asukkaiden kanssa, rauhoittaminen tai liikkeen lisääminen päiviin.

Monialainen yhteistyö

Hankkeen tavoitteita edistetään tekemällä tiivistä yhteistyötä hoitohenkilökunnan kanssa. Hoitajat voivat hyödyntää klovnien ammattitaitoa ryhmäkodin arjessa ja hoitotoimenpiteiden yhteydessä. Hoitohenkilökunnalle annetaan hankkeen aikana konkreettisia työkaluja muistisairaiden kanssa vuorovaikutuksessa olemiseen. Osana hanketta järjestämme hoivakodeissa myös omaistenpäivän, jossa klovnit kertovat omaisille työstään, tarjoavat taidelähtöisiä työkaluja muistisairaana läheisen kanssa vuorovaikutuksessa olemiseen sekä pitävät omaisille ja asukkaille yhteisen hyvän mielen tuokion. Näin toiminnan hyödyt ja menetelmät juurtuvat ja jatkuvat myös klovnivierailujen loputtua. Positiiviset kokemukset ja yhteinen jaettu ilo vahvistavat omantunnonarvoa, tukevat omannäköistä elämää sekä tuovat huumoria haastaviin tilanteisiin.

Hankkeen vaikuttavuus ja sen seuranta

Työn tuloksellisuutta seurataan ja arvioidaan hankkeen aikana säännöllisesti. Toiminnan tunnuslukuja (kohtaamismäärät, toimintapaikkojen ja työpäivien määrät) tilastoidaan tarkasti. Jokaisen työpäivän jälkeen klovnit kirjaavat huomioita työpäivästä sähköiseen tietokantaan. Kerran vuodessa artistit tekevät havaintoja työn vaikuttavuudesta asukkaisiin (muutokset mielialassa, stressitasossa, fyysisessä aktiivisuudessa ja vuorovaikutuksessa) kahden viikon mittaisen seurantajakson aikana. Hoitohenkilökunnalle toteutetaan sähköinen kysely toiminnan koetuista ja havaituista vaikutuksista asukkaisiin, omaisiin ja hoitohenkilökuntaan. Asukkailta saatua palautetta kerätään säännöllisesti ja kootaan sähköiseen tietokantaan. Myös omaisille toteutetaan oma kysely. Kaikki kerätty vaikuttavuustieto kootaan ja analysoidaan vuosittain. Arviointitietoa käsitellään kaupunkitiimeissä ja yhdistyksen tapaamisissa, ja tarvittaessa toimintaa muokataan toivottujen tulosten saavuttamiseksi.

Teemme yhteistyötä tutkijoiden kanssa vaikuttavuuden mittaamiseksi. Itä-Suomen yliopistossa on tekeillä väitöskirja ja Turun yliopistossa Closer-tutkimushanke klovnitoiminnan yhteyksistä muistisairaiden ikäihmisten hyvinvointiin. Closer-tutkimushankkeen alustavien tulosten perusteella klovnitoiminnan potentiaali hoivakotiympäristössä on laaja-alainen ja vaikuttavuus pitkäkestoista. Klovnitoiminta nähdään mahdollisuutena, jota voidaan hyödyntää osana hyvää hoivaa.

Hakemuksen liitteissä toiminnan vaikuttavuusketjun kuvaus.

Toiminnan juurruttaminen

Ikiklovnitoiminta ja sen menetelmät pyritään juurruttamaan osaksi hyvinvointialueiden ikääntyneiden palveluita. Tulevaisuudessa toimintamalli viedään osaksi THL:n hyte-toimintamallien arviointiprosessia.